

Oslo 28.05.04,

Stortingets energi- og miljøkomite
Stortinget
0026 Oslo

KOMMENTARER TIL ST.MELD.NR. 38 OM PETROLEUMSVIRKSOMHETEN.

Oljeskatt.

Selv om skattepolitikken ligger under en annen komité, vil vi likevel starte med å berømme regjeringen for at den sto i mot oljeindustriens tunge press for å redusere særskatten på sokkelen. Det gleder oss på vegne av norsk natur og for en god samfunnsøkonomisk håndtering av ressursene for det norske samfunn. Selskapene har riktignok gjort det lett for regjeringen å innta et slikt standpunkt. De har hatt et dårlig budskap med manglende logisk sammenheng mellom krav og målsetting. Regjeringens justeringer, derimot, innebærer et større samsvar mellom samfunnsøkonomisk og bedriftsøkonomisk lønnsomhet. Det er bra for samfunn, leverandørindustri og miljø.

Konkurransesituasjonen for norsk sokkel.

Næringen har langt på vei krisemaksimert utviklingen på norsk sokkel. Meldingen nyanserer dette heldigvis selv om vi savner mer om sammenligningen til andre områder internasjonalt både hva gjelder ressursberegninger, funnrater og ikke minst politisk forutsigbarhet. Nå er det ikke Naturvernforbundets oppgave å involvere seg så mye i konkurransesituasjonen på norsk sokkel, men må det når det innvirker på press for å øke tempoet. Et eksempel er antall undersøkelsesbrønner som til stadighet brukes som et eksempel på at virksomheten går ned. Hvis en tar en trendvurdering av undersøkelsesbrønner fra 1980 så har det vært en fallende bruk med 1,6% pr år. Hverken departementet eller næring har til nå så langt vi har sett, sammenholdt fallende behov for boringsaktivitet med den sterkt hevede kompetanse innen seismisk datainnsamling og analyser. Vi antar at denne er langt mer enn 1,6% pr år.

Ellers vil vi minne om at:

- En må skille mellom at kostnadsnivået på norsk sokkel er svært høyt og kostnadenes resultater. Det koster mindre å finne et fat olje på norsk sokkel enn mange andre felter i Verden.
- Den tekniske funnfrekvensen har vært vekslende, men er generelt høy i internasjonal målestokk.
- Gjennomsnittlig funnsuksess fram til i dag er 40%, - men de siste 3 år har den vært 50%.
- Andelen undersøkelsesbrønner til havs har vært avtagende de siste ti årene i hele Nordsjøen (Danmark, UK og Norge) og i den asiatiske delen av Stillehavet.
- 1000 uborede prosjekter på norsk sokkel venter på å bli utforsket.
- Andre tall fra Oljedirektoratet viser at 50% av de uoppdagede ressurser i Nordsjøen alene antagelig ligger innenfor lisensområdene.

Regjeringen har allerede åpnet store områder som burde tilsi at selskapene burde ha mer enn nok å arbeide med i årene som kommer. Som regjeringen selv påpeker, er den siste utlysning

den største siden den første i 1965. De 3 foregående er nesten like store og i sum mer enn de 10 tildelingene før dette. Dette er altså en dramatisk økning! Vi savner at regjering og det politiske miljø synliggjør hva dette egentlig dreier seg om: Ca 20 operatører har på kort tid fått til disposisjon for ny aktivitet et areal på 178 km². Dette er noe mer enn halvparten av fastlands-Norges areal!

Letepolitikken i modne områder (3.2.1).

Det er bra at regjeringen skiller tydelig mellom modne og umodne områder. Vi savner imidlertid et tydeligere skille mellom de politiske/samfunnsøkonomiske forhold og de næringsfaglige. Departementet drøfter bl.a. den begrensede levetiden på infrastrukturen i forhold til mindre (men mange!) funn. Regjeringen drøfter noen tiltak som kostnadsnivå og aktørbilde, men vi savner et sterkere politisk grep for å øke uttaket av disse ressursene.

Det som mangler her er en strategi fra regjeringen om hvordan en kan øke selskapenes anstrengelser/arbeide med bedre ressursutnyttelse i de modne områdene. Det er ingen strategi å slippe mer løs på flere områder. Det betyr derimot at selskapene sprer seg på flere ulike typer oppgaver i stedet for å fokusere. Det ideelle hadde vært å slippe løs noen steder og strammer inn på andre. Sekundært kan en løsne ett sted og sette krav der som må oppfylles før selskapene skal kunne gå videre. Konkret ser vi ingen grunn for å åpne umodne områder med det areal selskapene nå har til disposisjon.

Det er ikke Norges Naturvernforunds jobb å stimulere til økt uttak av oljeressurser, men i et ressursperspektiv er det uheldig å gå videre til nye, jomfruelige områder før ressursene er brukt tilfredsstillende der vi allerede er. I kvantitet er dessuten dette et alternativ til ny aktivitet i Barentshavet.

Når vi omtaler modne områder, så må vi understreke at det er direkte pinlig av regjeringen å definere Snøhvitfeltet som modent med ett halvferdig landanlegg i kontrast til de modne områdene i Nordsjøen og Norskehavet.

Vi ber komiteen

- fjerne Snøhvitområdet fra regjeringens liste over modne områder, og
- be regjeringen komme tilbake til Stortinget med en ny og presis definisjon av modne områder.

Letepolitikken i umodne områder (3.2.2.).

Regjeringen vil ”arrangere konsesjonsrunder i umodne områder med et omfang og en hyppighet som ivaretar behovet for ressursvekst”(s.7) Her er det et klart behov for å definere begrepene. Som vi har nevnt, har industrien nå fått tildelt enorme områder. I tillegg har de et tidspress på seg for å få opp ressurser i modne områder der de har vært lenge. Nye tildelinger i umodne områder vil kunne ivareta et mulig behov for ressurstilvekst, men vil også kunne redusere interesse og fokus for å øke utvinningsprosenten i de modne områdene.

Regjeringen vil vurdere erfaringene fra 18. konsesjonsrunde og basert på disse vurderingene ta stilling til hyppighet og innretning på framtidige konsesjonsrunder i umodne områder. Dette er overraskende snevert og er et tydelig eksempel på hva vi hevder i første avsnitt i kommentaren til kap.3.2.1 ovenfor. Slike vurderinger kan ikke bare baseres på erfaringene fra én konsesjonsrunde når det er en tydelig sammenheng til andre forhold, både for den enkelte aktør og ikke minst for samfunnet.

Vi ber komiteen

- forutsette at regjeringen også legger til grunn for sine vurderinger om hyppighet og innretning på framtidige konsesjonsrunder i umodne områder både hvor vidt
 - næringen har en dokumenterbar framdrift i å øke uttaket fra eksisterende felt slik de selv omtaler i OG21,
 - samfunnsøkonomiske forhold som for eksempel om oljeprisen har lagt seg på et langsiktig høyt nivå ¹

Petroleumsfrie områder.

Her viser vi til notat til komiteen av 24.05.04 fra WWF og slutter oss til deres hovedpunkter:

Vi ber komiteen

- gjøre vedtak om at Lofoten og Vesterålen blir et permanent petroleumsfritt område nå,
- be regjeringen komme raskt tilbake til Stortinget med forslag til prosess for det videre arbeidet med petroleumsfrie områder på norsk sokkel.

Barentshavet

Regjeringen har heldigvis tatt hensyn til høringen av UBL på noen punkter og bl.a. erkjent manglende kompetanse om klimatiske forhold som isingsproblematikk, lokalklimatiske forhold etc. Det var direkte pinlig og uansvarlig hvordan departementet i UBL overførte vind- og bølgestatistikk fra sør som et dekkende grunnlag for å uttale seg om ”vær- og vindforhold” slik det ble gjort i forbindelse med omtalen av oljevernberedskapen i Barentshavet. Som kjent er været ikke bare avhengig av vind, men også av temperatur og nedbørsforhold. Selv om vind- og bølgestatistikken er rimelig lik for Nordsjøen som for Barentshavet, så ble det i UBL ikke redegjort for at temperaturskjeller med samme vindforhold kan gi dramatisk ulike isingsforhold. Dette gjelder både ising med tanke på vekt, funksjonalitet og følgelig risiko for utstyr, skip og plattform, samt iskonsentrasjoner i form av drivis, sørpe etc som nedsetter kapasitet og funksjon på alt utstyr for oljevern. Det er ikke lenge siden et mindre skip gikk ned i løpet av et par timer på grunn av ising så langt sør som i Vestfjorden.

Derfor er det svært bra at regjeringen konstaterer at det til nå ikke er demonstrert at hensynet til fiskeriene og miljøet kan ivaretas på en tilfredsstillende måte ved oppstart av petroleumsvirksomhet i området. Samtidig viser dette inkonsekvensen av å definere Snøhvitområdet som ”modent”. Ikke bare er det et behov for å revurdere definisjonen av ”modne” områder, - den må også inkludere andre forhold enn de strengt petroleumsfaglige.

3.5.2. Myndighetsregulering og kostnader.

OED vil sammen med øvrige departementer foreta en samlet gjennomgang av reguleringen av petroleumsvirksomheten. Slike gjennomganger tar ofte et for snevert utgangspunkt i gjeldende regler og ender gjerne opp med en ”regelforenkling” der det er om å gjøre å redusere antall lover og forskrifter. Dette er bra hvis realitetene blir bedret, , men ikke hvis en kun slår sammen regler for å få en antatt politisk gevinst ved at antallet er gått ned. Da risikerer vi oftest en generalisering av reglene som reduserer praktisk nytte. Dette vil vi

¹ Tidligere har begrunnelsen for et høyt utvinningstempo vært at verdien av petroleumsreservene kan gå ned med tiden. Nå synes det motsatte å være tilfelle, noe som kan innebære at den fremtidige verdi av oljeformuen under visse forutsetninger er større i reservoarene enn i oljefondet. Dette må bl.a. drøftes i Perspektivmeldingen som kommer høsten 2004.

advare mot da vi får klare reaksjoner fra brukerne og fra universitetsmiljøet om at slik regelforenkling betyr regler som er lengre fra brukernes hverdag. Dette kan igjen bety flere uaktsomme regelbrudd pga manglende forståelse av de generelle reglers betydning for egen virksomhet.

3.6. Ytre miljø

Det er hyggelig at meldingen viser til et positivt eksempel om nedgang i CO₂-utslippene pr produsert enhet fra 2001 til 2002. Det er imidlertid svakt at den, så langt vi har sett, ikke omtaler og tar konsekvensen av at eldre felt betyr økt utslipp pr. produsert enhet både til luft og vann.

Vi ber om at komiteen

- ber departementet svare på hvilke konsekvenser en økning av produksjonen til den langsiktige utviklingsbanen vil bety for sokkelens CO₂-utslipp og dermed for våre Kyotoforpliktelser.

Fleksibel tilnærming for miljøtiltak mellom innretninger er vi positive til. Det forutsetter imidlertid en god teknologisk kompetanse hos avgjørende myndighet for å kunne avgjøre hva som gir den beste miljøeffekt og kostnadene ved ulike tiltak. Det er bra at vi kan lage fleksible regler så vi oppnår at et samarbeide mellom to aktører gjør samme miljøgevinst billigere. Samtidig innebærer dette konseptet at miljøskaden kunne vært ytterligere redusert. Derfor bør mulighetene for dette også tilgodese den tredje ”part” her, - miljøet: En bør i slike saker rense mer enn en ellers ville ha gjort.

Vi ber komiteen om at

- målsettingen for fleksibel tilnærming til miljøtiltak endres fra å forutsette samme miljøgevinst som ved separate løsninger, til å gi et totalt sett bedre miljøresultat der det er teknologisk mulig og fremdeles økonomisk interessant for aktørene.

Regjeringen vil invitere industrien til en videreutvikling av en slik tilnærming for også andre miljøspørsmål. Meldingen viser til i omtalen av ovenstående at ”Substitusjon av tilsatte miljøfarlige kjemikalier er en generell målsetting for alle felt” (s.55). I forhold til den påfølgende tekst i meldingen, er det uklart om dette betyr at det er anledning til en fleksibel tilnærming også for dette tema. Miljøfarlige kjemikalier kan ikke bli med i et system med fleksibel tilnærming. Dette fordi det er en del miljøskader som en ikke skal kunne kjøpe seg fri fra, - slike skader skal bare ikke skje ! Det er mulig at en bør ha et prinsipp om at slik tilnærming bare kan skje for miljøproblemer som er regionale eller globale.

Vi ber om at komiteen

- ber regjeringen invitere ikke bare industrien, men også miljøbevegelsen til en avklaring om bruken av fleksible tilnærminger for miljøtiltak.

Slike fleksible tiltak blir gjerne forankret i avtaler med industrien. Under utarbeidelsen av slike avtaler med industrien, kan demokratiske spilleregler blir satt til side sammenlignet med for eksempel forskriftsutvikling.

Vi ber om at komiteen

- ber regjeringen invitere til en prinsippavklaring for bruk av avtaler og demokratisk medvirkning under utarbeidelse og bruk av disse.

3.6.2. Bruk av CO₂ til økt utvinning.

Bare for ordens skyld, - bruk av CO₂ til økt utvinning er ikke et miljøtiltak. Riktignok varierer resultatet fra felt til felt, men gjennomsnittet er 1:1. En bruker altså like mye CO₂ til å øke utvinningen som den mengde CO₂ atmosfæren blir belastet med når de utvunnete ressursene er forbrent.

Vennlig hilsen
Norges Naturvernforbund

Tore Killingland
Generalsekretær